

Luonnollista tukea elämään – Naturligt stöd för livet

LuoNa-projektets nyhetsbrev 2/2018

På våren 2018 startade LuoNa-projektet, som:

- Utvecklar Green Care -tjänstemodeller som baserar sig på naturens effekter på välbefinnande
- Stärker samarbetet mellan klienter och tjänsteproducenter
- Ökar kompetensen genom lokala exempel och erfarenheter
- Dokumenterar Green Care-verksamhetens effekter
- Projektområde är Österbotten och Mellersta Österbotten

I projektet sprids information och kompetens samt utvecklas naturbaserade tjänstemodeller i olika miljöer (skogs-, och vattenområden, skärgården, häststall, trädgårdar, lantgårdar). Green Care -tjänstemodellerna utvecklas i workshops som förverkligas i ett nära samarbete med lokala företagare och olika klientgrupper. De bästa tjänstemodellerna publiceras offentligt under år 2020.

LuoNa-projektets tjänsteworkshopen

Avsikten med workshopen är att stöda företagare som är intresserade av Green Care-verksamhet att testa och utveckla sitt tjänstekoncept tillsammans riktiga klienter:

- De företagare och representanter för klienter som bundit sig till projektet deltar i tjänsteworkshopen planering, testning och fortsatta utveckling
- Projektets anställda ansvarar för att facilitera och dokumentera workshopen förverkligande
- Dokumenteringen av verksamhetens effekter kan inkludera även studerandens slutarbeten

På grund av verksamhetens natur (t.ex. omsorgstjänster) kan i huvudsak en företagare/potentiell företagare eller i samarbete fungerande företagsgrupp åt gången testa sin tjänstemodell tillsammans med klienterna. **Syftet är att varje klientgrupp tar del av minst 5 workshops, tillsammans med en eller flera företagare beroende på verksamhetens lämplighet och effektivitet.** I workshopen samlas och dokumenteras information och erfarenhet av de naturbaserade verksamhetsmodellerna som kommer att publiceras i projektets slutskede.

Genomförda workshoppar inom hösten 2018:

- **Jakobstads social- och hälsovårdsverkets äldreomsorg** deltog i LuoNa-projektets workshops med fem olika äldreomsorgsgrupper och handledarna från Björkbacka boende, Hötorgscentret, Rauhala, Hemvården och Mariahemmet. Workshopparna förverkligades med ca. 8 klienter per varje workshop på fem eftermiddagarna i augusti och september i det natursköna Fäboda. Företagaren Trey Howard var med på workshopparna med sin blivande besökshund Baloo.

En del av klienter hade hög ålder (85-90 år) och många och hade olika hjälpmedel som rullstol, käpp eller rullator. I varje workshop ingick utevistelse vid stranden och laxsoppa med efterrätt som staden bjöd på. På det hela taget gick det jättebra med Fäboda besöken. Vädret var väldigt fint varje gång och maten var högt uppskattad. Klienterna var tacksamma och njöt av naturen, också Baloo-hunden var till stor glädje under eftermiddagarna. Enligt klienternas kommentarer var eftermiddagen verkligen fin och värdefull och det var trevligt att få komma ut, att det var så vackert med havet och klipporna. De äldre trivdes vid vattnet och några hade tidigare seglat mycket. Två av karlarna var så rödda att de lite smågrät. En klient berättade att det är nästan som födelsedagskalas. Några har ju upplevt Fäboda tidigare i sin ungdom och det skapade många minnesbilder. Många av demensavdelningen hade kunnat memorera något dagen efter också. Workshopparna kom att motivera både patienterna och personalen att gå ut. Några från Björkbacka som var på promenad med andra klienter redan dagen efter Fäboda-besöket.

*Se även tidningsartikeln i **Pietarsaaren Sanomat 15.8.2018.***

- Klienterna vid **Ventuskartano boendeenhet och missbrukarvårdens anstaltsrehabilitering** fick i oktober möjlighet att bekanta sig under 5 workshoppar med Green Care-arbetsverksamhet vid Kvikant Hoiva/Kvikantin Ratsutila Ab:s häststall. Totalt deltog 35 personer i workshopparna från olika enheter samt 2-3 handledare/gång. Kvikant Hoiva (Kvikant Omsorg) äger finskhästen Leija och shetlandspennyn Hemppa som klienterna får sköta om under ledarnas uppsikt. Förutom hästarna bor katterna Tuubi, Tappi och Pauli på gården. Närvårdaren, Green Care-handledaren Meri Mattus och häststallets värdinna Annika Prittinen arbetar som arbetsverksamhetens handledare. Workshopparna innehåller bl.a. följande uppgifter; att ransonera hö i påsar, fylla på med vatten i utehagarnas vattenkoppar, städning av boxen och utehagarna, hämta granris från skogen till hästarna, hinderustrustningens och ridplanens servicearbeten, njuta av naturens lugn vid brasan.

Plock från responsen: "trevligt, mysigt, lugnt och meningsfullt," "Det var väldigt trevligt och djuren var härliga," "Bra arbetsuppgifter, trevligt och mångsidig verksamhet".

Kalevi Jylhä teki kävelylenkin Fäbodan maisemissa Leslie Skogin avustamana. PIETARSAARI

Luonnollista tukea elämään

Fäboda tarjosi parastaan päivästä merenrannalla Green care -projektin merkeissä nauttineille ikäihmisille.

PIETARSAARI

- Kiva paikka. Ilma on ihana ja tämä on oikein virkistävää välihetkeä aikseen, tuomi Kalevi Jylhä, yksi Koivurinteen asukkaista Fäboda-päivän päätteeksi.

Oli kuljettu uutta, esteettönä pitsoispolun merenrannalle, nautittu lohisoppaa - joka sai vierasryhmään kuuluvaita entiseltä keittäjältä täydet kynnenen pissetä. Oli hellyty terapiakoiraaksi opiskelevaa Baloota ja tutustuttu sen isännän, eräopas, Green care -yrittäjän Frey Howardin johdolla luonnontuotteiden tuotuksesta, pähkään. Niiden pinta tuntui mukavalta sermen-

Eräopas, Green Care -yrittäjä Frey Howard, terapiakoiraaksi opiskeleva Baloo, projektin vetäjä Lena Erikund Centrasta, erityisluonnonhoitaja Marja Eriksson, koulutusasiantuntija Pia Nyman ja liikuttamienjohtaja Tove Jansson. PIETARSAARI

Bild: www.kvikantinratsutila.fi

- **Karleby stad, Kiviniitty skolans JOPO-klass med flexibel grundundervisning (7.-9. klass):** Eleverna Green Care -workshoppar genomfördes vid Stall Överby i september-oktober. I de fyra workshoppen deltog 1-5 elever, läraren och skolgångsbiträde samt stallföretagaren Eeva-Maija Jakobsson. Målsättningen var i början gruppbyggnad, att bekanta sig med stallets verksamhet, med djuren, med företagaren och med utrymmen. I fortsättningen länkades verksamheten till olika läroämnen som matematik, hälsokunskap och näringslära. Varje elev fick någonting meningsfullt att syssla med genom att observera djur, sköta om dem eller med att göra saker tillsammans. Eleverna lärde sig med hjälp av djuren att ta själva initiativ, vinna sina rädslor och uppmärksamma andra människor. Den sista workshoppen kommer att förverkligas våren 2019.

Bild: Stall Överbys fb-sidor

- **Malax kommun, rehabiliterande arbetsverksamhet:** Arbetssökande unga män har haft möjligheten att via workshop konkret bekanta sig med fiskerinäringen och förädling av fisk. Workshoppen ordnades på UNESCO området i Kvarkens skärgård. Målet med aktiviteterna i vattenmiljön var att stärka de ungas välmående och motivera de unga till en fritidssysselsättning eller en ny yrkeskarriär. Programmet var uppbyggt så att gruppen fick fyra gånger ta del av fiske och fiskrelaterade aktiviteter, som att ta upp nät, bekanta sig med fiskebåten, lagning av nät, olika fångstmetoder, rensning och filering av fångsten, vässning av knivar och att bekanta sig med fiskehamnen och dess service, som ismaskinen. Varje workshop inkluderade en kaffepaus i fiskarens fiskestuga, vilket gav en behövlig paus för reflektion och frågor. I varje workshop deltog 4-6 unga män, deras handledare och fiskaren Per-Henrik Bergström. Den femte workshoppen äger rum i december och då bekantar sig gruppen med vinterfiske.

- **Vasa stad, barn- och familjesocialarbete:** Målet med workshopparna var att stärka den sociala samvaron och växelverkan mellan förälder och barn genom olika Green Care -aktiviteter. Båda höstens workshopparna förverkligades i form av familjeutfärder till Bodvattnets naturskyddsområde och Kvarkens vårdshus på Replot. Aava Kertun kotitila hämtade djur till vårdshuset, som deltagarna fick bekanta sig med. I utvecklingen av verksamheten beaktades barnens och familjernas individuella behov, möjliga begränsningar och intressen. Målet med workshopparna var att skapa modeller som stöder barnens och familjens välmående och personliga utveckling, också i fortsättningen. Höstens workshoppen deltog 27 klienter med sina handledare samt företagen Kvarkens vårdshus/ Anne Ojala, Aava Kertun kotitila/ Anna Salmi samt In Advance 2.0/ Ghita Bodman.

Projektets workshop-aktiviteter fortsätter och också nya företagare och klientgrupper ryms ännu med att utveckla sin Green Care -verksamhet.

Ta kontakt:

Martta Ylilauri
martta.ylilauri@univaasa.fi
Tel. 029 449 8241

Satu Sundell
satu.sundell@kpedu.fi
Tel. 044 725 0534

Lena Enlund
lena.enlund@centria.fi
Tel. 044 725 0594

Projektchef: Olli Voutilainen
olli.voutilainen@univaasa.fi
Tel. 029 449 8566

Pia Smeds
pia.smeds@luke.fi
Tel. 029 532 6549

 www.facebook.com/gronomsorg/
www.univaasa.fi/fi/cooperation/projects/luona/
www.instagram.com/luona_hanke/

Projektet genomförs av Levón-institutet vid Vasa Universitet i samarbete med yrkeshögskolan Centria, Mellersta Österbottens utbildningskoncern (Kpedu) och Naturresursinstitutet (Luke). Projektet finansieras av Leader-grupperna Aktion Österbotten, YHYRES-utvecklingsföreningen och Pirityiset samt Keskitien Tukisäätiö.

Vaasan yliopisto
LEVÓN-INSTITUUTTI

AMMATTIKORKEAKOULU

KESKI-POHJANMAAN
KOULUTUSYHTYMÄ
Mellersta Österbottens utbildningskoncern

LUONNONVARAKESKUS

KESKITIEN
TUKISÄÄTIÖ

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Enligt EU:s dataskyddsförordning, som trädde i kraft 25.5.2018, behöver vi ditt tillstånd att skicka nyhetsbrevet till dig. Vi upprätthåller därför ett register som innehåller mottagarens e-postadress samt eventuell bakgrundsorganisation. Registret används endast för att skicka LuoNa-projektets information.

Bevilja oss tillstånd att spara dina kontaktuppgifter via länken:

<https://eforms.uwasa.fi/lomakkeet/5132/lomake.html>

Ifall du inte fyller i blanketten och beviljar tillstånd, kommer du inte att få LuoNa-projektets nyhetsbrev i framtiden. Du kan gå ur registret när du vill.
